

EKOLOGINĖ GYVULININKYSTĖ LIETUVOJE: SITUACIJA IR PERSPEKTYVOS

Vida Marija Rutkoviėnė

Lietuvos ūkio universitetas, tel./faks.: (+370 37) 397444, el. paštas: ek@nora.lzua.lt

Santrauka. Darbe nagrinėjama užsienio šalių ir Lietuvos ekologinės ūkio plėtros ypatybės bei perspektyva. Ekologinė gyvulininkystė yra sudėtinė ekologinės gamybos sistemos dalis, padedanti sukurti natūralų gamtinį balansą ūkyje, praplečianti ekologiškų produktų asortimentą ir sudaranti galimybes ūkininkams gauti papildomas pajamas. Prognozuojama, kad 2005 m ekologinės gamybos ūkio plotai Europos Sąjungoje turėtų išsiplėsti iki 5-10%, o 2010 m pasiekti 30% visos ūkio paskirties žemių. Ekologiškų produktų gamyba ir paklausa pastoviai auga. Daugelyje šalių gyvulininkystė yra labai svarbus ekologinio ūkio sektorius, o kai kuriose – net svarbiausias. Ekologiškų pieno produktų gamyba ES šalyse sudaro iki 25 % ekologiškų produktų rinkos (Austrija, Danija, Šveicarija). Ekologiškos kiaulienos ir jautienos gamybos apimtys yra mažesnės nei pieno, tačiau jų gamyba pastoviai didėja. Rinkoje trūksta ekologiškų vištienos produktų ir kiaušinių.

Skirtingas ekologinės gyvulininkystės plėtros tendencijas įvairiose šalyse lėmė nacionalinė ūkio politika ir rinkos strategija. Didelės įtakos gyvulininkystės plėtrai turėjo ES ekologinės gyvulininkystės reglamentas EEC 1804/99, kuris suvienodina reikalavimus produkcijos gamybai ir kokybei, tačiau, aišku, sudarė perėjimo iš chemizuoto į ekologinį ūkį problemų.

Lietuvoje ekologinė gyvulininkystė žengia pirmuosius žingsnius. Dideli sertifikuotų žalienu plotai turėtų skatinti gyvulininkystės plėtrą, tačiau sertifikuotų gyvulių skaičius yra nedidelis ir sudaro tik menką ūkyje laikomų gyvulių skaičiaus dalį. Lietuvoje yra neblogos ekologiško pieno, mėsos, kiaušinių gamybos perspektyvos, tačiau šiuo metu dauguma ekologiškų gyvulininkystės produktų realizuojama kaip įprastiniai.

Norint intensyvinti ekologiškų gyvulininkystės produktų gamybą, būtų tikslinga mokėti tiesiogines išmokas už gyvulius, skirti paramą ekologinės gyvulininkystės produktų perdirbimo įmonėms, moksliniams tyrimams, mokymui, vartotojų švietimui ir informacijai.

Raktažodžiai: ekologinė gyvulininkystė, ekologinis ūkis, ekologiški produktai, aplinkosauginis ūkininkavimas.